

Hulp bij:

**Het bespreken
van de laatste
levensfase**

HELP

We willen dat de zorg in de laatste levensfase van een bewoner goed aansluit bij zijn of haar waarden, wensen en behoeften. Daarom is het belangrijk om de laatste levensfase (palliatieve fase) te benoemen en te bespreken met bewoners en hun naaste(n).

Deze 4 STAPPEN kunnen je helpen

**De situatie verslechtert of je hebt een niet-pluis-gevoel.
Stel jezelf de vraag: ben ik verbaasd als deze bewoner binnen een jaar overlijdt?**

Deze onderzoekende vraag noemen we de surprise question. Het doel van de surprise question is: onderzoeken hoe jij de kwetsbaarheid van de bewoner ervaart.

- ▶ Is je antwoord op deze vraag “nee, ik ben niet verbaasd als deze bewoner binnen een jaar overlijdt” dan bespreek je dit met collega’s en de behandelend arts.
- ▶ Twijfel je over het antwoord op deze vraag? Kijk naar veranderingen en symptomen die wijzen op achteruitgang en meer kwetsbaarheid. Bespreek wat je ziet met collega’s.
- ▶ Is je antwoord “ja, dat zou me verbazen”, stel jezelf dan over een half jaar of eerder opnieuw deze vraag.

1

Als je verwacht dat de bewoner binnen een jaar kan overlijden, is hij of zij in de laatste levensfase (de palliatieve fase). In overleg met de bewoner en/of naasten richten we de zorg op meer comfort. De volgende stappen helpen om de zorg goed aan te laten sluiten bij de waarden, wensen en behoeften van de bewoner.

2

Een gesprek met de bewoner en/of naaste(n)

Als de bewoner in de palliatieve fase lijkt te zijn, is het goed om te onderzoeken hoe de bewoner en/of naaste(n) de situatie ervaart. Je bespreekt met de bewoner en/of naaste(n) of hij/zij merkt dat de kwetsbaarheid groeit. Je deelt wat je ziet bij de bewoner en vraagt of hij/zij dit herkent. Dit kun je ook ter voorbereiding van het zorgoverleg doen.

De voorbeeldvragen op de achterkant van deze kaart kunnen je helpen bij dit gesprek.

Overleg met de behandelend arts

Bespreek met de behandelend arts wat jouw bevindingen zijn en of de bewoner en/of zijn/haar naaste(n) deelt dat de kwetsbaarheid toeneemt. De behandelend arts kan in gesprek met de bewoner en/of naaste(n) de palliatieve fase bespreken en bepalen wat dit betekent voor het medisch beleid. Vervolgens kun je met de bewoner en/of naaste(n) kijken of de afspraken uit het Zorgleefplan (ZLP) nog passen bij de wensen en behoeften of dat ze aangepast moeten worden.

3

4

Schrijf op in het Zorgleefplan (ZLP)

Schrijf het gesprek met de bewoner en/of naaste(n) en de afspraken die zijn gemaakt op in het Zorgleefplan (ZLP).

Vragen die helpen om te praten met de bewoner en/of naaste(n) over de laatste levensfase

- ▶ Wat weet u over de gezondheidsproblemen van uzelf/uw naaste en wat er in de toekomst kan gebeuren?
- ▶ Sommige mensen maken zich zorgen over wat er gebeurt als het slechter gaat met hun naaste. Hoe is dat voor u?
- ▶ We hopen dat het lang goed blijft gaan met u/uw naaste maar we zien op een aantal vlakken (enige) achteruitgang waar we ons zorgen over maken. Deelt u deze zorgen of kijkt u er anders tegenaan?
- ▶ Het is niet gemakkelijk om te praten over achteruitgang maar ik maak me zorgen dat als we dat niet doen, we geen goede beslissingen over de zorg kunnen nemen. Hoe zou u dit willen bespreken?
- ▶ Als u niet over de situatie van uw naaste wilt of kunt praten, vindt u het dan goed dat ik vertel wat ik zie als het gaat om de gezondheid van uw naaste?
- ▶ Misschien wilt u er rustig over nadenken. Zullen we er aan het einde van de week nog eens over praten?